

A fenntarthatóság gazdasági fejlődési céljainak elemzése az Európai Unióban

Karácsony Péter

Egyetemi tanár, Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar,
karacsony.peter@uni-obuda.hu

Pásztó Vivien

PhD hallgató, Selye János Egyetem, Gazdaságtudományi és Informatikai Kar,
123756@student.ujs.sk

Absztrakt: A fenntarthatóság az Európai Unió számára kiemelt fontossággal bír mind jogi, mind gazdasági szempontból. Jogilag az EU számos intézkedést hozott a fenntarthatóság előmozdítása érdekében. A stratégiai célok megfogalmazása, illetve a jogi szabályozások és irányelvek elősegítik a fenntartható gazdaságra való átállást. Gazdasági szempontból az EU arra törekszik, hogy egy olyan gazdaságot alakítson ki, amely fenntartható és versenyképes is egyben, vagyis az ipar és a mezőgazdaság fenntarthatóságának növelését, az energiahatékonyság javítását, valamint az innováció és a kutatás-fejlesztés ösztönzését célozza meg. A fenntartható gazdasági növekedés hosszú távon stabilitást és jólétet biztosít az európai gazdaságnak, miközben csökkenti az ökológiai lábnyomot és javítja a környezetet. Tehát a fenntarthatóság nemcsak egy gazdasági érdek, hanem erkölcsi kötelessége is az Unióban működő vállalkozásoknak.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, innováció, vállalati társadalmi felelősségvállalás, EU, környezet

1 Bevezetés

Napjainkat a változások és az új impulzusok körforgásában éljük. A társadalom egyre nagyobb elvárást mutat a cégek etikus és társadalmilag felelősségteljes működésével kapcsolatban. Az új piaci trendek megjelenése és a stratégiai működés teret ad a fenntartható gazdaság fejlődésének. A fenntarthatóság fő tényezői maga a társadalom és a környezetének a kapcsolata, amelyhez gazdasági és jogi szerepvállalás is társul.

A közgazdaságtan gyakorlatilag a gazdaság törvényszerűségeinek meghatározását célozza meg, tehát a különböző gazdasági jelenségek, folyamatok és kapcsolatok elemzésére koncentrál. Mindazonáltal a közgazdaságtan a társadalom és az emberiség relációjára is fókuszál, miközben felméri, hogy miképp kerülnek felhasználásra a szűkösen rendelkezésre álló erőforrások. A gazdaság nem önálló szereplőként működik, a gazdaságot kiegészítő két dimenzió a társadalom és a környezet (Tóth & Kozma, 2016). A gazdasági fejlődés a makrogazdasági produktivitás növekedését jelenti, amely jellemzően a GDP (Gross Domestic Product; bruttó hazai termék) növekedésének mértékével mérhető. A klasszikus közgazdaságtani elméletek a gazdasági fejlődés mozgató rugójának a tőke, a munkaerő és a természeti erőforrások minél hatékonyabb felhasználását hangsúlyozzák. A 20. század második felében történt természeti sorscsapások és vállalati botrányok rámutattak arra, hogy az emberiség jövője veszélyben van. A 60-as évek közgazdaságtani gondolkodásában megjelenik a gazdasági fejlődés fogalma, amely a mennyiségi szempontokat elkerülve, a minőségi tényezőkre összpontosít (Horváth, 2023). A fenntartható gazdaságban hosszú távra terveznek, a kizárólagos nyereségesség helyett a méltányosság, igazságosság és a szolidaritás elve érvényesül (Juhász, 2023). A fenntarthatóságra épülő gazdaság erőforrásokat teremt a humántőke bővítésére és fejlesztésére, a környezettudatos oktatás és nevelés elősegítésére, illetve a fenntarthatóságot biztosító új és újszerű megoldások, technológiák kifejlesztését segítő innovációs tevékenységekre (Lányi, 2010).

Jelen tanulmány célja volt megvizsgálni szekunder adatok segítségével, hogy jelenleg hol tart az Európai Unió a fenntarthatóság tekintetében.

2 Szakirodalmi áttekintés

2.1 A fenntarthatóság fogalma

A fenntarthatóság kialakulása az évek során, több változáson keresztül kísérhető végig. Példának okán említhető Carson *Néma tavasz* c. műve, amelyben a mezőgazdaságban alkalmazott vegyi anyagok az emberiségre és az állatvilágra kifejtett kártékony hatását említi. Ehrlick *Népességrobbanás* c. művében a világnépesség robbanásszerű növekedésével kapcsolatos erőforráshiányokra és környezeti problémákra hívta fel a figyelmet. A 60-as évek végén megjelent a *Föld Barátai (Friends of Earth)* c. környezetvédelmi kezdeményezés, amelynek célja a természetre kártékony hatású folyamatok lelassítása, elkerülése és a biológiai sokféleség megóvása volt. Az 1968-ban megalakult *Római Klub (Club of Rome)* témája az emberiség jövője volt. 1972-ben jelentették meg a *Fejlődés korlátai* c. művet, amely az erőforrások hiányára és folyamatos csökkenésére,

valamint a világ jövőbeli fejlődési irányaira hívták fel a figyelmet. Egy újszerű felfogást mutattak be, amely hosszú távon a racionális gazdálkodást támogatná és a profit maximalizálása helyett, a profit optimalizálásra törekszik (Nagy, 2014, Garai-Fodor, Popovics, 2023). Az ENSZ első környezetvédelmi világértelmezete 1972-ben Stockholmban került megrendezésre, ahol elsősorban a négy fő környezeti elem szennyezésnek való kitettségét tárgyalták meg. 1981-ben Lester R. Brown fenntartható társadalom létrehozását tárgyaló műve (*Building a Sustainable Society*) is foglalkozik a fenntarthatóság fogalmával. Brown felfogásában a természeti erőforrások hasznosítását és a népességnövekedést úgy kapcsolta össze, hogy mérsékelte a környezet mennyiségi és minőségi károsodásának mértékét. Az ENSZ Közgyűlés létrehozta a Környezet és Fejlődés Világbizottságát (*Brundtland Bizottság*), mely alapjául szolgált a későbbiekben megszervezett környezeti konferencia szervezőinek. A konferencia eredményességét bizonyítja, a *Közös jövőnk* (Our Common Future) c. jelentés, melynek alap gondolata az volt, hogy a Földön élő emberiségnek joga van arra, hogy emberi mivoltát méltányosan érvényesítse, alapvető emberi szükségleteit és igényeit lehetőségei szerint kielégítse (Láng, 2002). A Brundtland Bizottság *Közös jövőnk* c. 1987-es jelentése kapcsán a fenntartható fejlődés fogalmát olyan fejlődésként említi, amely eleget tesz az aktuális nemzedék szükségleteinek, mindezt anélkül, hogy veszélybe sodorná a jövő nemzedékének esélyeit arra, hogy az ő szükségleteik is kielégítve legyenek. A fenntartható fejlődés a környezet minőségének megóvása, a gazdasági jólét és jóllét garantálása, illetve a társadalmi méltóság sarokkövek szimultán megvalósításán alapul (Baranyi és társ, 2022). A fenntarthatóság gyakran hivatkozott definíciója Hermann E. Daly nevéhez köthető, aki szerint a fenntartható fejlődés a rendszeres társadalmi jólét elérése anélkül, hogy a környezeti eltartóképességet megugró módon növelnénk (Böcskei & Somogyi, 2023). Az ENSZ fenntartható fejlődési céljai (SDG-Sustainable Development Goals; SDG-célok) egy újszerű megközelítést képviselnek a fenntarthatóságra épülő változásban, mivel kötelező érvényű megbízások vagy általános ösztönzés helyett konkrét célokat fogalmaznak meg (Wittingham et al, 2023). Összesen 17 főcél, 169 részcél, nagyjából 230 indikátorral jelölték meg (Boros és társ., 2020). Az SDG-célok egységes célrendszert alkotva, szervesen beépülnek a mindennapi és gazdasági működésbe egyaránt (Katits és társ, 2023). Tulajdonképpen az üzleti szféra szereplői felszólítást kapnak arra, hogy kreativitásukkal és innovációikkal támogassák a célok elérését a fenntartható fejlődés kapcsán jelentkező kihívások során (Szennay & Szigeti, 2019). Alapjában véve mind a 17 fejlesztési célkitűzésnél bevonható az üzleti világ is. Az egyes főcélok három dimenzió mentén csoportosíthatók: gazdasági, társadalmi, környezeti (Taksás & Nagy, 2023). A gazdasági dimenzióba tartozó célok a következők: 8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés; 9. Ipar, innováció és infrastruktúra; 10. Egyenlőtlenségek csökkentése; 12. Felelős fogyasztás és termelés; 17. Partnerség a célok eléréséért (SDG Guidelines, 2023). A fenntarthatósági célkitűzések követésében, terjesztésében és a lehető legjobb gyakorlatok kialakításában a vállalatok hangsúlyos szerepet töltenek be.

Értelemszerűen országos szinten, vagy leszűkítve vállalati szinten a gazdasági, társadalmi és környezeti kihívások eltérő módon nyilvánulnak meg. Kiemelt fontossággal bír, hogy a maguk szintjén a vállalatok működési modelljeikben, stratégiai célkitűzéseikben megjelenítsék a fenntarthatóság három dimenzióját, vagy a hozzájuk kapcsolható célokat (Surman & Böcskei, 2023).

2.2 A vállalati társadalmi felelősségvállalás (Corporate Social Responsibility, CSR) fogalma

Szervezeti szinten a fenntarthatóság definíciója dinamikus és rendkívül szerteágazó, amely párhuzamosan társadalmi és környezetvédelmi célkitűzéseket azonosít, ahogyan az ENSZ SDG-céljai is. A vállalatok egy része nemzetközi tevékenységet folytat, vagy nemzetközi tulajdonban van, tehát a fenntarthatósággal kapcsolatos felfogásukra telephely szerinti, nemzeti megközelítések és nemzetközi értelmezések is hatással vannak. Egyidejűleg a szervezeti fenntarthatóság a pénzügyi életképességre is utal. A vállalatirányítás kulcskérdése az, hogy milyen változtatásokra van szükség ahhoz, hogy megfeleljenek a fenntarthatósági kihívásoknak (Kavadis & Thomsen, 2022). A fenntarthatóság elérésében hangsúlyos szerepet tölt be az állam, a társadalom, a vállalatok, maguk a fogyasztók és a technológia fejlődése is. A vállalati szerepvállalásra koncentrált kutatások szerint a „zölddé válás” segít a fenntarthatósági célok elérésében. A kutatások többféle irányba mutatnak, többek között vállalati méret szerint, a környezettudatos gazdálkodásból eredő versenyelőny szerint, az alkalmazott környezetvédelmi stratégiák szerint, a fenntarthatóság és társadalmi felelősségvállalás közti viszony szerint. A technológiai szerepvállalás több nemzetközi kutatásban is megjelenik, miszerint egyesek az erőforrások óvatosabb és megújulóbb felhasználásában hisznek, mások a gyökeres technológiai változások hívei (Berényi & Deutsch, 2014). A gazdasági szereplőkkel ellentétben, egyre inkább a jogalkotó által megfogalmazott feltétel a fenntartható technológia használata. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy ezen technológiák alkalmazása jelentős mértékű kiadásokat jelentenek a vállalatoknak. A fenntarthatósági szempontok gazdaságos érvényesítésének egy jó példája az iparági együttműködés (Gyebrovszki, 2023).

Napjainkban a vállalatoktól elvárják, hogy környezetbarát módon működjenek, valamint csökkentsék az ökológiai lábnyomukat. Ennek okán a vállalatoknak működési folyamataik során társadalmi felelősségvállalásra kell törekedniük. A vállalatok különböző lépéseket tesznek ökológiai lábnyomuk mérséklésére, amelyek által a fenntarthatósági szempontok figyelembevétele mellett, reagálnak a különböző érdekelt felek nyomására. Egy környezetileg és társadalmilag felelős vállalat szem előtt tartja mások érdekeit és kímélő megoldások szervezeti beépítésére fókuszál (pl. megújuló energia, hulladékszint csökkentése). Szakértők és kutatók megállapításai tükrözik, hogy a vállalat társadalmi felelősségvállalása révén számos előnyt kovácsolhat, ami termelési produktivitást, jobb minőséget és

javított szolgáltatásokat jelenthet (Guan et al, 2023). A vállalatok számára a fenntarthatósági alapelvekre támaszkodva, lehetőség nyílik fenntartható stratégiai menedzsment kialakítására. Ez olyan felelős vállalati működés előmozdítására utal, amely során a szervezet fejlesztési, növekedési céljaira koncentrálna és az érdekelt felek igényeinek szem előtt tartása mellett, a környezet sem sérül (Fülöp & Hódi Hernádi, 2014). A fenntartható stratégiai menedzsment elemei és céljai szorosan kapcsolódnak a vállalat mikro-, és makrokörnyezetéhez, ennél fogva fontos a külső hajtóerők és a belső vállalati szükségletek, kompetenciák azonosítása (Fülöp & Hódi Hernádi, 2012).

A vállalati társadalmi felelősségvállalás alap gondolata először 2001-ben képezte vita tárgyát uniós szinten. Először egy *Zöld Könyv* (Green Paper on Corporate Social Responsibility 2001) formájában, egy évvel később egy *Közlemény* (Communication from the Commission Concerning Corporate Social Responsibility: A Business Contribution to Sustainable Development) formájában jelent meg. A szóban forgó Közlemény a CSR alapelveit a szakpolitika bizonyos területeire kiterjesztette, többek között a foglalkoztatási politikára, a környezetvédelemre, a fogyasztók tájékoztatására és a közigazgatásra. 2011-ben az EU Bizottság megreformálta a CSR-re irányuló stratégiáját, ezáltal a kis-, és középvállalkozásokra is kiterjesztve a CSR alapelveit (Petri, 2021). A vállalati társadalmi felelősségvállalás egyre inkább számít társadalmi értéknek és jelentős érdeklődést vált ki a vállalatvezetők körében is. Az érdekelt felek (Stakeholder Theory) elméletére támaszkodva a korábbiakban megjelent szakirodalomban olvasható, hogy a CSR-gyakorlatok hozzájárulnak ahhoz, hogy a vállalatok társadalmi és környezeti szempontból is felelősek legyenek fogyasztóikkal, beszállítóikkal és más érdekelt felekkel szemben, ezáltal növelve versenyképességüket a piacon (Martos-Pedrero et al, 2022). Jelentős számú szakirodalom taglalja a vállalati szféra fenntarthatóságával és a fenntartható gazdasági működéssel foglalkozó kérdéskört. A szakirodalomban a vállalati társadalmi felelősségvállalás megközelítés terjedt el leginkább, amelynek kutatása közel ötvenéves múltra tekint vissza és eltérő elméleteket, megközelítéseket foglal magában. A szakirodalmi beágyazottságon túl, értelmezési problémák merülnek fel a vállalati társadalmi felelősségvállalás fogalma kapcsán, amelynek oka többek között, hogy dinamikusan változó fogalom, alkalmazásának szabályai relatíve nyitottak, valamint több társadalmi-gazdasági kapcsolatot elemző fogalomhoz társítható (Szennay, 2020). A társadalmilag felelős vállalat figyelemmel kíséri tevékenységének belső és külső környezetére gyakorolt hatását és arra törekszik, hogy ez a hatás pozitív irányba forduljon el. A CSR bizonyos szintű vállalati etikai megfontolásnak tekinthető, ugyanis szerves részét képezi az önkéntesség. A vállalatok két megfontolás szerint járhatnak el, egyrészt a vállalatok eldönthetik, hogy szükséges-e másfajta célok megfogalmazása a profitnövelésén túl, illetve milyen következményekkel szolgálna gazdaságilag és társadalmilag a koncepció követése, másrészt, érdemes-e a vállalatoknak a fenntarthatóságra törekedniük (Széchy, 2006). A CSR stratégiai megközelítésében elemi szempont a kölcsönösen előnyös szemlélet, miszerint a fenntarthatósági intézkedések vállalati

és környezeti tekintetben is gazdaságosak (Málovics és társ, 2016). A vállalati fenntarthatóság mikro- és makroszinten értelmezhető. A mikroszint a vállalat belső kapcsolatrendszerére és közvetlen környezetére (fogyasztók, beszállítók) vonatkozik, míg a makroszint a vállalatok verseny- és szabályozási környezetét (szakpolitika, szabályozók, jogszabályi környezet) jelöli (Losoncz, 2008). A folyamatos kapcsolattartás a belső és külső érdekelt felekkel, valamint a környezetileg fenntartható innovációs tevékenység gazdasági értékteremtő képességet eredményez. A jó fenntarthatósági teljesítmény általános értelemben vett effektív vállalati teljesítményre utal (Harangozó és társ, 2016). A vállalatok igyekeznek olyan innovációs tevékenységeket folytatni, melyek során megfontolt etikai gyakorlatokat követnek, felelős humán erőforrás-gazdálkodást alkalmaznak és zöld technológiák használatára koncentrálnak, ezáltal versenyelőnyt és intézményi legitimitást szerezzenek (Camilleri et al, 2023).

3 Célok és módszertan

A tanulmány elsődleges célja a vállalati fenntarthatóság gazdasági megközelítésének a vizsgálata volt. A szekunder kutatás célja a gazdasági, azon belül is a vállalati fenntarthatósághoz kapcsolható SDG-célok (8. *Tisztességes munka és gazdasági növekedés*; 9. *Ipar, innováció és infrastruktúra*; 10. *Egyenlőtlenségek csökkentése*; 12. *Felelős fogyasztás és termelés*; 17. *Partnerség a célok eléréséért*) elemzése volt az EU 27 tagországában. A szekunder adatok a Statista és az Eurostat kiadványai alapján kerülnek bemutatásra és elemzésre, a 2020 és 2022 közötti időszakra vonatkozóan.

4 A kutatás eredményei

Az 1. Táblázatban a 8., 9. és a 10. SDG-célhoz kapcsolódóan az EU 27 tagországának lebontásában kerül elemzésre a foglalkoztatási ráta, a GDP (Gross Domestic Product- bruttó hazai termék) és a GDP változása az előző év azonos negyedévéhez képest. A szekunder adatok a Statista adatai alapján kerülnek bemutatásra. A táblázatból kiolvasható, hogy 2023-ban a legmagasabb foglalkoztatottsági arány Hollandiában (82,3%) volt. Átlagban az EU tagországaiban a foglalkoztatottság 70% feletti arányt ért el. A legalacsonyabb foglalkoztatottsági arány Olaszországot (61,2%) és Görögországot (61,7%) érintette. Románia kapcsán nem sikerült adatokat találni a Statista kimutatásában. 2022-ben a GDP alakulása szerint a legjobb eredményt Németország érte el, a GDP 3,869,900 millió Euró volt. Továbbá Franciaországban 2,639,092 millió Euró, Olaszországban 1,909,153.6 millió Euró és Spanyolországban 1,327,108

Vállalkozásfejlesztés a XXI. században 2024/1. kötet
Újszerű meglátások és hagyományos megoldások napjaink gazdasági és
társadalmi problémáinak kezelésében

millió Euró volt még magas e érték. A legalacsonyabb érték Máltára volt jellemző, 16,922.6 millió Euró. 2023-ban a GDP előző év azonos negyedévéhez képest Málta kapcsán emelkedett a legtöbbet, 3,2%-ot. Ezt követően Írországban 2,8%-ot, Romániában 2,7%-ot és Horvátországban 2,6%-ot. A GDP értékében a legnagyobb csökkenést Magyarország -2,3%-kal, Svédország -2,4%-kal és Észtország -3%-kal esetében volt megfigyelhető a vizsgált időszakban.

Tagországok	Foglalkoztatási ráta (2023)	GDP millió Euróban (2022)	GDP változása az előző év azonos negyedévéhez képest (2023)
Ausztria	74,1%	446,933.3	-0,3%
Belgium	66,7%	549,456.2	0,9%
Bulgária	72,6%	84,560.6	1,8%
Ciprus	73,8%	27,006.4	2,3%
Csehország	75,8%	276,605.9	-0,6%
Dánia	77,1%	376,087.2	1,2%
Észtország	76,2%	36,181.4	-3%
Finnország	74,4%	266,679	0,2%
Franciaország	68,6%	2,639,092	0,9%
Görögország	61,7%	208,030.2	2,1%
Hollandia	82,3%	941,186	-0,3%
Horvátország	66,7%	66,939	2,6%
Írország	74,0%	502,583.5	2,8%
Lengyelország	71,9%	656,905,5	-1,3%
Lettország	71,5%	39,062.5	-0,5%
Litvánia	72,0%	66,791.1	0,9%
Luxemburg	69,9%	78,130.1	-0,4%
Magyarország	74,7%	170,246.8	-2,3%
Málta	78,1%	16,922.6	3,2%
Németország	77,4%	3,869,900	-0,1%

Olaszország	61,2%	1,909,153.6	0,6%
Portugália	71,8%	239,241.7	2,3%
Románia	-	285,884.8	2,7%
Spanyolország	64,7%	1,327,108	1,8%
Svédország	77,7%	560,958.2	-2,4%
Szlovákia	71,6%	109,651.9	1,3%
Szlovénia	72,1%	58,988.5	1,6%

1. táblázat: SDG-célok 8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés; 9. Ipar, innováció és infrastruktúra; 10. Egyenlőtlenségek csökkentése

Forrás: Statista, 2024

A 2. Táblázatban a 12. SDG-célhoz kapcsolódóan kerülnek bemutatásra a mutatók. A felelős fogyasztáshoz és termeléshez kapcsolódó mutatók az Eurostat adatbázisaiból származnak. Az EU-ban összesített adatok szerint 2020-ban évente 217,2 millió tonna veszélyes anyag került fogyasztásra. Ez a mennyiség 2022-re 196,7 millió tonnára csökkent. Az egészségre és a környezetre veszélyes anyagok fogyasztása 2020-hoz képest, 2022-re szintén csökkent. Az EU-s adatok szerint 2020-ban a nyersanyag felhasználás 6 362 028,878 ezer tonna volt, 2022-re ez az érték 6 670 186,342 ezer tonnára emelkedett. Az energiaszolgáltatás 2020-ban 8,60 Euró/ kilogrammonkénti olajegyenérték volt, 2022-re ez az érték 9,31 Euró/ kilogrammonkénti olajegyenérték lett.

EU összesített	2020	2021	2022
Veszélyes anyagok fogyasztása	217,2	223,9	196,7
Az egészségre veszélyes anyagok fogyasztása	216,1	222,8	195,6
A környezetre veszélyes anyagok fogyasztása	80,8	85,3	66
Nyersanyag felhasználás	6 362 028,878	6 597 612,176	6 670 186,342
Energiaszolgáltatás	8,60	8,59	9,31

2. táblázat: SDG-cél 12. Felelős fogyasztás és termelés

Forrás: Eurostat, 2024

Vállalkozásfejlesztés a XXI. században 2024/1. kötet
Újszerű meglátások és hagyományos megoldások napjaink gazdasági és
társadalmi problémáinak kezelésében

A 3. Táblázatban a 17. SDG-célnak megfelelően kerülnek bemutatásra a mutatók, melyek a közös célokért való partnerséget tükrözik. Az adatok az Eurostat adatbázisaiból származnak. A hivatalos fejlesztési támogatás a bruttó nemzeti jövedelem arányában 0,50% volt 2020-ban, ami 2021-re 0,01%-ot csökkent, viszont 2022-re 0,58%-ra emelkedett. A fejlődő országoknak évente nyújtott EU-finanszírozás 2020-ban 111 365 millió Euró volt, ami a következő két évben emelkedett és 2022-re 126 345 millió Euró lett. 2020-ban az államháztartás bruttó adóssága EU-s szinten 12 121 160,1 millió Euró volt, ami több mint 1 millió Euróval emelkedett 2022-re.

EU összesített	2020	2021	2022
Hivatalos fejlesztési támogatás a bruttó nemzeti jövedelem arányában	0,50	0,49	0,58
EU-finanszírozás a fejlődő országoknak finanszírozási forrásonként	111 365	115 163	126 345
Az államháztartás bruttó adóssága	12 121 160,1	12 794 352,4	13 276 380,3

3. táblázat t: SDG-cél 17. Partnerség a célok eléréséért

Forrás: Eurostat, 2024

Következtetések

A fenntartható gazdasági célok kiemelkedő fontosságúak a foglalkoztatás és a GDP növekedése szempontjából, ugyanis lehetővé teszik a munkahelyek hosszú távú megőrzését és az egyes gazdaságok fejlődését. A fenntartható gazdaság a környezetvédelemre és a természeti erőforrások megőrzésére is jelentős hangsúlyt fektet. Egy fenntartható gazdaságban kiemelt cél az egyenlőtlenségek csökkentése és a társadalmi összetartozás elősegítése, ami a nemzeteknek társadalmi és gazdasági stabilitást biztosít.

Összefoglalás

Az elmúlt néhány évtizedben a fenntarthatóság és fenntartható működésre való törekvés kiemelt kérdéssé vált a társadalomban. A fenntarthatóság nemcsak a környezetvédelemre korlátozódik, hanem hangsúlyos gazdasági és társadalmi vonzata is van, éppen ezért politikai és jogalkotási aspektusairól sem szabad megfeledkezni. A fenntartható gazdasági fejlődésnek köszönhetően a jelen és a jövő generációi számára biztosított lesz a megfelelő életminőség és környezeti feltételek. Az Európai Unió célja, hogy a tagországokban olyan gazdaságot alakítson ki, amely összhangot teremt a gazdasági, társadalmi és a környezeti aspektusok szempontjából. A fenntarthatóság elérése érdekében fontos az együttműködés más országokkal és régiókkal is. Az EU-n belüli szabadkereskedelem és mobilitás, az innováció és a kutatás-fejlesztés támogatása új, fenntartható technológiák és megoldások fejlesztését irányozzák elő. A fenntartható gazdasági növekedés hosszú távon stabilitást és jólétet biztosít az európai polgárok számára.

Hivatkozások

- [1] Baranyi, A., Siklósi, V. & Széles, Zs. (2022). A fenntarthatóság érvényesülése a pénzügyekben. *Acta Carolus Robertus*, 12(2), pp. 48-59 DOI: 10.33032/acr.2903
- [2] Berényi, L. & Deutsch, N. (2014). Vélemények a fenntarthatóságról – a jövő vezetőitől. *Marketing & Menedzsment*, 4, pp. 62-74.
- [3] Boros, A., Hegedüs, V., & Iván, D. (2020). A fenntarthatóság társadalompolitikai indikátorai és azok hazai teljesülése. *Pro Publico Bono-Magyar Közigazgatás*, 2, pp. 162-193 DOI: 10.32575/ppb.2020.2.7
- [4] Böcskei, E. & Somogyi, R. (2023). A vállalkozások fenntartható tevékenysége. A taxonómiarendelet hatásainak piacelméleti modellezése *Közgazdasági Szemle*, LXX. évf., pp. 432-450 DOI: <https://doi.org/10.18414/KSZ.2023.4.432>
- [5] Camilleri, M. A., Troise, C., Strazzullo, S. & Bresciani, S. (2023). Creating shared value through open innovation approaches: Opportunities and challenges for corporate sustainability. *Bus Strat Env.* 2023;32, pp. 4485–4502 DOI: 10.1002/bse.3377
- [6] Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/e51d29fb-3de6-42d5-bf4e-4f7def046b7e?lang=en> (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.04.02.)
- [7] Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/609fc976-9366-4ed7-a5ea-0dff7f9ece79?lang=en> (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.04.02.)

Vállalkozásfejlesztés a XXI. században 2024/1. kötet
Újszerű meglátások és hagyományos megoldások napjaink gazdasági és
társadalmi problémáinak kezelésében

- [8] Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/41086abb-ae0d-4a8c-b233-303b87174396?lang=en> (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.04.02.)
- [9] Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/84eab84c-e105-4146-9342-c460d4605c7e?lang=en> (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.04.02.)
- [10] Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/42d73ac3-e26f-4e0b-bf75-e4914a07ee9c?lang=en> (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.04.02.)
- [11] Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/8b99fb69-402c-4f89-981e-e346bdbf40e7?lang=en> (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.04.02.)
- [12] Fülöp, Gy. & Hódiné Hernádi, B. (2012). Vállalati fenntarthatóság – Stratégiai változatok és metodológia-megvalósítása. *Vezetéstudomány*, XLIII., évf., különszám, pp. 24-38
- [13] Fülöp, Gy., & Hódi Hernádi, B. (2014). A vállalat fenntarthatósági stratégia sikertényezője a fenntarthatósági számvitel. *Vezetéstudomány*, XLV.évf., 4, pp. 2-17
- [14] Garai-Fodor, M., Popovics, A. (2023): Analysing the Role of Responsible Consumer Behaviour and Social Responsibility from a Generation Specific Perspective in the Light of Primary Findings. *Acta Polytechnica Hungarica* 20 : 3 pp. 121-134. , 14 p. (2023)
- [15] Guan, X., Ahmad, N., Sial, M.S., Cherian, J. & Han, H. (2023). CSR and organizational performance: The role of pro-environmental behavior and personal values. *Corp Soc Responsib Environ Manag.*, 2023;30, pp. 677–694 DOI: 10.1002/csr.2381
- [16] Gyebrovski, Zs. D. (2023). Fenntarthatóság és Versenyjog. XXIV. Jogász Doktoranduszok Konferenciája, Károli Gáspár Református Egyetem Állam és Jogtudományi Kar, Budapest, p. 63
- [17] Harangozó, G., Széchy, A. Zs. & Zilahy, Gy. (2016). A fenntarthatósági lábnyom-megközelítések szerepe a vállalatok fenntarthatósági szempontú teljesítményértékelésében. *Vezetéstudomány*, XLVII. évf. 7, pp. 2-13
- [18] Horváth, K. G. (2023). Vállalati fenntarthatóság és fenntartható vállalkozások. *Acta Humana*, 3, p. 165-184 DOI: 10.32566/ah.2023.3.8
- [19] Juhász, G. (2023). Gazdasági Növekedés Versus Jólét és Fenntarthatóság. *Humán Innovációs Szemle*, XIV./2, pp. 122-141 DOI: 10.61177/HISZ.2023.14.2.9
- [20] Katits, E., Magyar, K. & Varga, Zs. (2023). A vállalati fordulatkezelési tanácsadás aktualitásai a fenntarthatósági elvek keretében. *Új Munkaügyi Szemle*, 4(1), pp. 43-61 DOI: <https://doi.org/10.58269/UMSZ.2023.1.4>

- [21] Kavadis, N. & Thomsen, S. (2022). Sustainable corporate governance: A review of research on long-term corporate ownership and sustainability. *Corp Govern Int Rev.* 2023;31, pp. 198–226 DOI: 10.1111/corg.12486
- [22] Láng, I. (2002). A Brundtland Bizottság és a fenntartható fejlődés fogalmának és jelentőségének nemzetközi elismerése. Nemzetközi Együttműködés A Fenntartható Fejlődés Jegyében És Az Európai Unió Fenntartható Fejlődési Stratégiája. Fenntartható Fejlődés Bizottság, Budapest FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ÉS KÖRNYEZET (mtak.hu) (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.01.25.)
- [23] Lányi, A. (2010). Miért fenntarthatatlan, ami fenntartható? A környezetbarát gazdálkodás és a közösségi vállalkozás esélyei egy aprófalvas régióban. *Szociológiai Szemle*, 20(2), pp. 94-131
- [24] Losonc, M. (2008). A fenntartható vállalkozások elősegítése. *Vezetéstudomány*, XXXIX. évf., 1, pp. 2-13
- [25] Málóvics, Gy., Juhász, J., Hajdu, K. & Gyarmati, L. (2016). Az egyetemek környezeti fenntarthatóságának megközelítései – A Szegedi Tudományegyetem esetén keresztül. *Vezetéstudomány*, XLVII.évf., 6, pp. 16-29
- [26] Martos-Pedrero, A., Jiménez-Castillo, D., Ferrón-Vílchez, V. & Cortés-García, F. J. (2022). Corporate social responsibility and export performance under stakeholder view: The mediation of innovation and the moderation of the legal form. *Corp Soc Responsib Environ Manag.* 2023;30, p. 248-266 DOI: 10.1002/csr.2352
- [27] Nagy, T. (2014). A felelős vállalat és a fenntarthatóság kapcsolata. *Gazdaság & Társadalom/ Journal of Economy and Society*, 1, pp. 152-165 DOI: 10.21637/GT.2014.1.11.
- [28] Petri, B. (2021). Vállalati etika járványhelyzetben – felelős vállalatirányítási előírások az uniós jogalkotásban. *Eustrat Műhelytanulmányok*, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, pp. 153-159
- [29] *SDG Guidelines* (2023). *SDG_Guidelines_AUG_2019_Final.pdf* (un.org)(utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.01.18.)
- [30] Statista. Europe employment rate by country 2023 | Statista (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.04.02.)
- [31] Statiszta. GDP of European countries 2022 | Statista (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.04.02.)
- [32] Statista. GDP growth in EU countries compared to same quarter previous year 2023 | Statista (utolsó letöltés, megtekintés dátuma: 2024.04.02.)
- [33] Surman, V. & Böcskei, E. (2023). Fenntarthatóság a magyar kis-, és középvállalati szektorban. *Vezetéstudomány/Budapest Management Review*, LIV. évf., 10, p. 15-28 DOI: 10.14267/VEZTUD.2023.10.02

- [34] Szennay, Á. & Szigeti, C. (2019). A Fenntartható Fejlődési Célok és a GRI szerinti jelentéstétel kapcsolatának elemzése. *Vezetéstudomány/Budapest Management Review* L. évf. 4., pp. 33-43 DOI: 10.14267/VEZTUD.2019.04.04
- [35] Szennay, Á. (2020). A vállalati társadalmi felelősségvállalás megközelítései és a fenntartható fejlődés. *Közgazdasági Szemle*, LXVII.évf., pp. 1057-1074 DOI: <http://dx.doi.org/10.18414/KSZ.2020.10.1057>
- [36] Széchy, A. (2006). A vállalatok társadalmi felelősségének alapvető kérdései. *Vezetéstudomány*, XXXVII. évf., 1, pp. 10-16
- [37] Taksás, B. & Nagy, B. (2023). A fenntarthatóság mérése a hazai és nemzetközi indikátorrendszerek alapján. *Acta Humana*, 3, pp. 47-64 DOI: 10.32566/ah.2023.3.3
- [38] Tóth, R. & Kozma, T. (2016). A fenntarthatóság és környezettudatosság fontossága. *Acta Carolus Robertus*, 6(2), pp. 284-301
- [39] Wittingham, K. L., Earle, A. G., Leyva de la Hiz, D. & Argiolas, A. (2023). The impact of the United Nations Sustainable Development Goals on corporate sustainability reporting. *Business Research Quarterly*, 26(1), p. 45–61 doi.org/10.1177/23409444221085585